BORÅS STADS NYA KYRKA

BORÅS STADS NYA KYRKA

MINNESSKRIFT

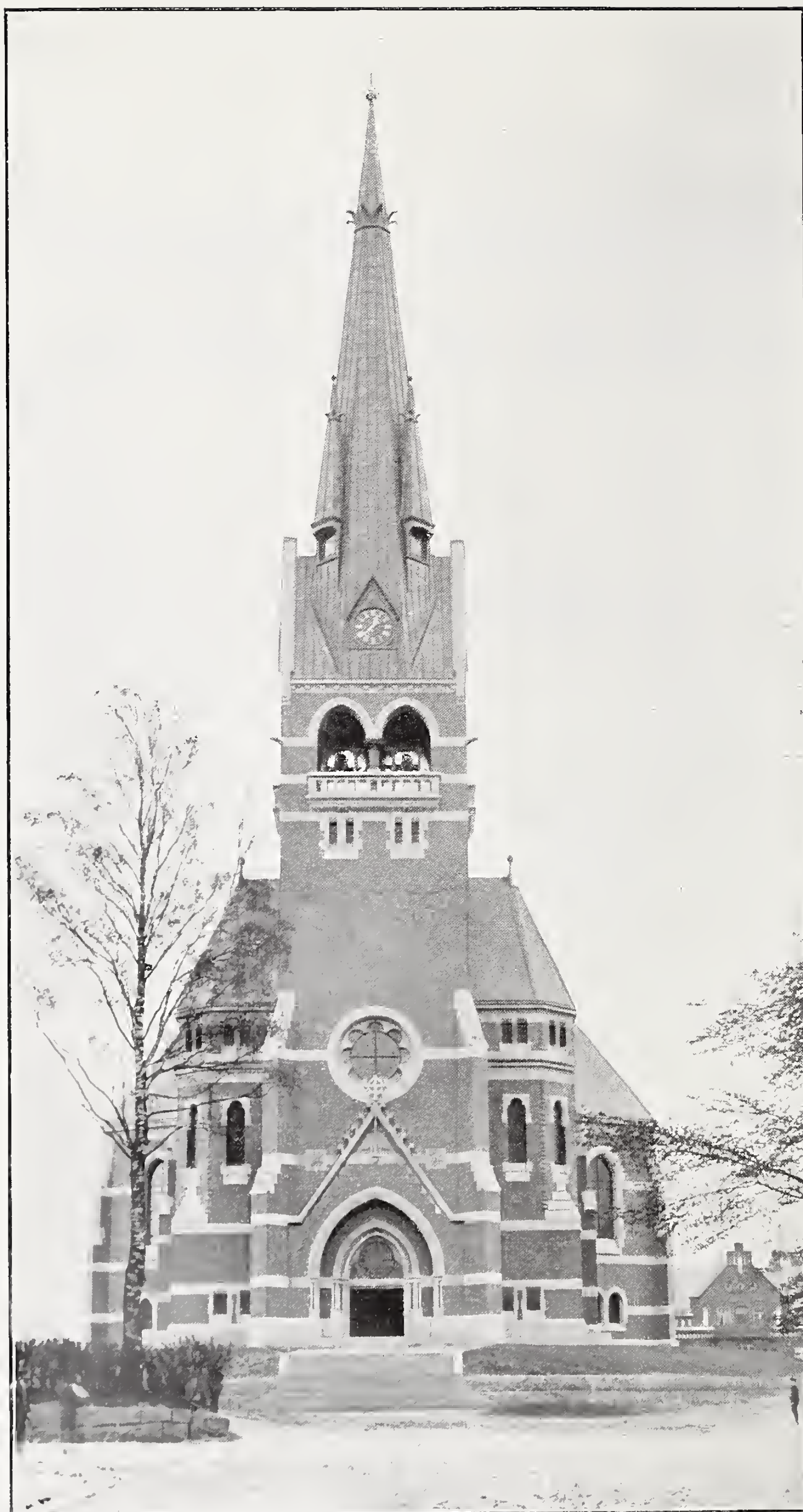
VID

KYRKOINVIGNINGEN

KRISTI HIMMELSFÄRDS-DAGEN
DEN 24 MAJ 1906

GÖTEBORG 1906
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.

KYRKAN SEDD FRÅN VÄSTER

Det är egentligen från början af år 1880, som man kan dagteckna den enastående hastiga tillväxten af Borås stads folkmängd, hvilken ännu alltjämt fortgår. Så utgjorde folkmängdssiffran den 1 januari 1880 3,932, ökades under de följande sexton åren till 10,438 och växte ytterligare under de därpå följande tio åren, så att den nu vid innevarande års (1906) ingång uppgår till 18,539 personer.

Denna företeelse, till hvilken man har att söka förklaringen uti industriens stora utveckling i hela vårt land och särskildt denna ort under den senaste mansåldern, har gifvetvis på mångahanda sätt djupt ingripit uti och omdanat den redan af ålder för sin idoghet namnkunniga staden vid Viskaåns stränder.

Ganska snart fick man under detta utvecklingsskede erfara, att utrymmet i den för staden och annexförsamlingen Torpa gemensamma öfver tvåhundra år gamla kyrkan blef för knappt. Ehuru församlingarna först sökte afhjälpa denna olägenhet genom att bereda ökadt utrymme, dels på tvänne läktare, som uppfördes i kyrkans sidoskepp, och dels genom andra anordningar, hvarigenom vanns, att kyrkan erhöll omkring 1,300 sittplatser, så befanns snart, att andra utvägar måste tillgripas för att bereda plats åt de gudstjänstbesökande.

På gemensam kyrkostämma den 5 maj 1896 fattade församlingarna ett beslut, som i hufvudsak gick ut på att högmässogudstjänsterna hvarje sön- och hälgdag skulle förrättas två gånger — den ena gången kl. 9,30 f. m. och den andra kl. 12 m. — af samma predikant.

Att denna åtgärd, som visserligen visat sig vara ganska ändamålsenlig, dock var af tillfällig och öfvergående art, framhölls i det förslag, som samma år den 15 december väcktes vid kyrkostämma med Borås stads församling af stämmans ordförande, kontraktsprosten m. m. A. J. Enander.

Motionen hade följande lydelse:

"Då Borås församlings folkmängd nu uppgår till elfvatusen personer, torde tiden vara inne att taga den ofta omordade frågan om uppförande af en ny kyrka i allvarligt öfvervägande. Den nuvarande kyrkan må fortfarande

begagnas på sätt stadsprivilegiernas 11 punkt stadgar, och det ligger, enligt min uppfattning, icke i stadens intresse att söka få någon ändring i de rättigheter och skyldigheter, som i nämnda punkt omförmälas. Men jämte denna kyrka behöfves en särskild stadskyrka. Den för närmaste framtiden beslutade åtgärden att hålla dubbla högmässor kan nämligen icke betraktas annorlunda än såsom en nödfallsåtgärd tills vidare. Jag anser mig därföre böra föreslå, att, om de af mig här uttalade grundsatser i hufvudsak gillas, kyrkostämman utser en kommitté, som får i uppdrag att utreda ärendet och till kyrkostämman inkomma med detaljeradt förslag".

Med anledning af denna motion uppdrog kyrkostämman åt en kommitté, bestående af kontraktsprosten A. J. Enander, ingeniören C. Nordendahl, f. d. riksdagsfullmäktigen P. Svensson, kronofogden F. Lindedal, häradshöfdingen Th. Odencrants med fabrikören A. Sandwall och disponenten A. Evers som suppleanter, att inom ett år inkomma till kyrkostämman med förslag om ny kyrkobyggnad för staden Borås, och 1,000 kr. anslogos att ställas till kommitterades förfogande. Kommitterades sekreterare var v. häradshöfdingen C. Sjöstrand.

Vidkommande frågan om plats för den nya kyrkan hade kommitterade vändt sig till arkitekten Adrian C. Peterson i Göteborg för att inhämta hans utlåtande därom. Sedan detta utlåtande inkommit, hvari sju olika platser skärskådats, beslöto kommitterade att uppdraga åt sina ledamöter herrar F. Lindedal och C. Nordendahl att hos stadsfullmäktige i Borås väcka motion om att fullmäktige ville meddela kommittén besked, huruvida staden, därest kyrkostämman beslöte uppföra kyrka å någon staden tillhörig plats, vore villig att för ändamålet upplåta någon af de föreslagna platserna och i sådant hänseende hvilken.

Sedan i öfverensstämmelse härmed motion väckts hos stadsfullmäktige, beslöto dessa den 22 juni 1897 att kostnadsfritt för byggandet af ny kyrka i Borås upplåta erforderlig plats på landeriet Lugnets ägor, så att kyrkan kunde uppföras med tornfasaden midt för Stora Brogatan.

Efter fortsatt samarbete med arkitekten Adrian C. Peterson, som upprättade eskissritningar och kostnadsberäkningar, var kommittén i oktober 1897 färdig med sitt betänkande och inkom då till kyrkostämman med förslag. Kyrkostämman beslöt enhälligt den 22 oktober 1897 med anledning af kommitterades förslag,

att så snart ske kunde uppföra å den plats, stadsfullmäktige för ändamålet anvisat, en ny kyrka, inrymmande minst tolfhundra, högst fjortonhundra sittplatser, till ett pris af högst 200,000 kronor, hvilka borde efter erhållet nådigt tillstånd gäldas genom amortering under fyrtio år,

att uppdraga verkställandet häraf åt en byggnadskommitté af sju personer,

att ställa till byggnadskommitténs förfogande i och för anskaffandet af täflingsritningar tretusen kronor,

att täflingsritningarna infordras så tidigt, att de kunde före maj månad 1898 bedömas af en nämnd, som byggnadskommittén för sådant ändamål ägde att utse bland sakkunnige, samt

att byggnadskommittén skulle inkomma till kyrkostämman med, jämte de sakkunniges utlåtande öfver ritningarna, eget utlåtande däröfver, hvarefter kyrkostämman hade att afgöra, efter hvilka ritningar kyrkan skulle uppföras.

Byggnadskommittén utsågs den 10 december 1897 och invaldes däri fabrikören Alfred Sandwall, prosten A. J. Enander, arkitekten L. Kellman, lektorn P. A. Bengtsson, ingeniören R. Hagstrand, lektorn A. M. V. Karlson och ingeniören C. Nordendahl. På grund af afflyttning från orten utgick lektor Karlson ur kommittén den 27 maj 1902, hvarefter kommittén erhöll kyrkostämmans uppdrag att själf komplettera sig, och till ledamot utsågs häradshöfdingen Th. Odencrants.

Som sekreterare hos byggnadskommittén har tjänstgjort v. häradshöfdingen C. Sjöstrand.

Kommitterades första åtgärd blef att anordna den beslutade pristäflingen om byggnadsritningar och sedan det utfärdats vissa bestämmelser, innehållande bland annat föreskrifter om den blifvande kyrkans golfareal och att antalet sittplatser skulle utgöra tolf- à fjortonhundra, att byggnadskostnaden icke skulle få öfverstiga 180,000 kr., att tvänne pris om respektive 1,200 och 800 kronor skulle kunna utdelas, hvarjämte 500 kronor skulle anslås till inköp af ritningar, som ej prisbelönts, samt att täflingsförslagen skulle bedömas af en sakkunnig nämnd, inkommo inom föreskrifven tid 16 stycken täflingsförslag. Dessa förslag granskades af en prisnämnd, som utgjordes af professorn J. G. Cläesson, arkitekten Carl Möller och byggmästaren C. A. Olson i Stockholm och ett utlåtande lämnades af nämnden den 5 maj 1898, hvaruti tillkännagafs, att bland de förslag, som möjligen kunde tänkas utförbara för den i programmet bestämda summan, intet fanns, som nämnden kunde anse förtjänt af något pris, men då det bland täflingsritningarna fanns två förslag, som löst uppgiften på ett synnerligen tillfredsställande och fullt programenligt sätt i alla afseenden utom hvad kostnadssumman vidkom, så föreslog nämnden, att dessa förslag skulle inköpas, det ena för 1,200 kronor, det andra för 800 kronor. Därjämte hemställde nämnden, att ett bland fyra särskildt omnämnda förslag borde inköpas till ett pris af 500 kronor för att läggas till grund för vidare ritningars utförande.

På grund af detta utlåtande och sedan de förordade ritningarna ytterli-

KYRKAN SEDD FRÅN SYDOST

KYRKANS HUFVUDINGÅNG

gare granskats, kommo byggnadskommitterade till den öfvertygelsen, att det ej var möjligt att erhålla en fullt värdig och ändamålsenlig kyrka för den kostnad, som först bestämts, utan öfverlämnade den 8 juni 1898 ett nytt motiveradt förslag till kyrkostämman, och stämman beslöt i öfverensstämmelse därmed den 28 juni 1898,

att det den 22 oktober 1897 beviljade anslaget till ny kyrka skulle höjas till 250,000 kronor,

att anslaget till anskaffande af ritningar skulle höjas till 3,500 kronor, och

att erforderliga ritningar till den nya kyrkan skulle så snart ske kunde anskaffas genom kyrkobyggnadskommitténs försorg i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag, som prisnämnden satt främst, men med de förändringar, som kommittén kunde anse nödvändiga, och ritningarna skulle sedermera underställas kyrkostämmans godkännande.

Byggnadskommittén beslöt härefter att inköpa de två ritningar, som prisnämnden föreslagit till inköp, och ett af de fyra öfriga samt uppdrog, sedan namnsedlarnas förseglade kuvert brutits, åt arkitekten Carl Bern att utarbeta hufvudritningar och kostnadsförslag till den nya kyrkan. Vid namnsedlarnas öppnande hade befunnits, att de respektive författarna till de tre ritningar, som kommittén beslutat inköpa, voro: till den första arkitekterna A. G. Johansson och Carl Bern, till den andra arkitekten G. A. Lindberg och till den tredje lektorn V. Karlson.

Sedan byggnadsritningarna jämte kostnadsförslag omarbetats, godkändes dessa enhälligt af kyrkostämman den 28 mars 1899, hvarjämte då äfven ånyo bekräftades det förut fattade beslutet om uppförandet af ny kyrka till ett pris af 250,000 kronor att gäldas genom ett fyrtioårigt amorteringslån.

Kyrkostämman gick härefter i författning om att hos Kungl. Maj:t söka fastställelse å ritningar och kostnadsförslag, hvilken ansökan bifölls genom nådigt bref den 22 september 1899, och aftal träffades samma år med prästerskapets änke- och pupillkassa om fyrtioårs amorteringslån på 250,000 kronor, som skulle löpa med 4½ % årlig ränta.

Under sommaren 1900 utlystes entreprenad å kyrkobyggnadens uppförande, då, oaktadt i entreprenaden icke ingingo åtskilliga för byggnaden nödiga arbeten eller föremål, såsom vattenaflopps- och elektriska ljus-ledningar, uppvärmningsapparater, byggnadsplatsens planering, fönster och kyrkklockor, intet lägre anbud afgafs än å 304,500 kr., hvarför entreprenaden ej kunde komma till stånd. Kommitterade ansågo, att orsaken till denna ogynnsamma utgång var att finna i den stora prisstegring i byggnadsmaterial och arbetslöner, som inträffat efter kostnadsförslagets upprättande,

och beslöto att söka nedbringa kostnaden genom att tillse, huruvida icke någon besparing skulle kunna uppstå genom förenklingar å byggnaden, som dock icke berörde själfva konstruktionen eller behöfde medföra någon egentlig ändring i byggnadsritningarna.

Ett sådant förslag utarbetades af kommittéledamöterna herrar V. Karlson och L. Kellman, hvarigenom byggnadskostnaden nedbringades till 271,000 kr. Den 2 oktober 1901 ingingo kommitterade till kyrkostämman med meddelande härom, och stämman beslöt den 30 oktober 1901 på kommitténs förslag,

att den upplupna räntan å det upptagna lånet skulle läggas till byggnadskapitalet,

att godkänna herrar V. Karlsons och L. Kellmans förslag till förenklingar af detaljformer och utbyte af material och arbetssätt, som skulle finnas erforderliga,

att, i händelse anslagna medel för uppförande af ny kyrka skulle visa sig otillräckliga för anskaffande af kyrkklockor, elektrisk ljusledning och ljuskronor, byggnadskommitterade ägde att inkomma med meddelande härom och förslag till kostnad därför samt

att om det visade sig, trots ofvanstående förenklingar och inskränkningar, att anbud å kyrkans uppförande genom entreprenad skulle öfverstiga de för ändamålet tillgängliga medlen, kommitterade skulle till kyrkostämman hänskjuta att antaga eller förkasta ett inkommet anbud på högre entreprenadsumma.

Såsom en följd af ofvanstående beslöt kyrkostämman på byggnadskommitténs förslag den 5 december 1901 ingå till Kungl. Maj:t med underdånig begäran om vissa ändringar och tillägg till de af Kungl. Maj:t den 22 september 1899 fastställda ritningarna för kyrkobygget. Detta ändrade förslag vann nådig fastställelse den 31 januari 1902.

Vid kyrkostämman den 27 maj 1902 meddelade byggnadskommittén, att i enlighet med de nya ritningarna entreprenadkontrakt uppgjorts för kyrkobyggnaden, och att därvid det lägsta anbudet utgjorde 252,000 kr., hvaruti dock icke ingingo kostnaderna för värmeledning, tre stycken kyrkklockor, klockstolar, ljusledningar, ljuskronor och väggarmar, provisoriskt orgelharmonium, glasmåleriarbeten, dekorationer, ritningar och tillsyn med en kostnad af tillsammans 35,000 kr., i följd hvaraf kyrkan, om ofvannämnda anbud antoges, i färdigt skick skulle betinga en kostnad af cirka 287,000 kr. Då anslaget med upplupna, reserverade räntor utgjorde 272,000 kr., skulle endast omkring 15,000 kronor ytterligare erfordras.

Kyrkostämman beslöt, att anbudet skulle antagas, om nöjaktig borgen

KORET

ORGELN

ställdes, hvarjämte det uppdrogs åt byggnadskommittén att på lämpligt sätt låta verkställa de ofvannämnda i entreprenadanbudet icke ingående arbetena.

Vid underhandling med entreprenören befanns dock, att ej nöjaktig borgen kunde anskaffas, hvarför kyrkostämman den 15 oktober 1902 beslöt på byggnadskommitténs förnyade framställning att bemyndiga kommittén träffa aftal med annan entreprenör, som kunde anskaffa godkänd borgen, om att utföra det på entreprenad utbjudna arbetet till ett pris, som dock ej finge öfverstiga 260,000 kronor.

Byggnadskommittén antog härefter den 23 oktober 1902 till entreprenör af kyrkobyggnaden firman Broberg & Björkqvist. Grundläggningsarbetet började på våren 1903 och samma år den 19 maj nedlades högtidligen grundstenen i tornfasaden. Vid denna akt, som bevistades förutom af inbjudna korporationer af en stor skara andra människor, hölls af kontraktsprosten A. J. Enander en betraktelse med anslutning till Zakarias profetiska bok 4 kap., 7 vers: "**Till lycka, till lycka!**"

Vid kyrkostämman den 28 oktober 1904 beslöts på byggnadskommitténs förslag att med ändring af och tillägg till stämmans beslut den 27 maj 1902 anslå till anskaffandet af ett orgelverk om cirka 25 stämmor förutom förut till ett orgelharmonium anvisade 1,500 kronor ytterligare 14,000 kronor; till kostnad för arbeten, som icke ingingo i entreprenaden, 10,500 kr., samt följande ökning på förut beviljade anslag: till 3 stycken ringklockor med klockstolar 3,300 kr., till värmeledning 500 kr., glasmålning å kyrkans fönster 2,000 kr., inre dekorering 1,200 kr., tillsammans kronor 35,500.

Vid sammanträde den 9 mars 1905 beslöto stadsfullmäktige anordna sockelmur med behöfliga trappor omkring kyrkans område, och 5,800 kr. anslogos för detta ändamål.

Slutligen beslöt kyrkostämman på byggnadskommitténs framställning den 3 april 1905 att efter af kyrkorådet verkställd granskning och godkännande ingå till Kungl. Maj:t med begäran om fastställelse på af arkitekten C. Bern uppgjordt förslag till orgelfasad för orgeln i den nya kyrkan, hvarjämte det vid samma tillfälle anslogs till orgelfasaden 2,000 kr., till dekorationsmålningar 2,500 kr., till belysningsarmatur 1,500 kr. samt till oförutsedda behof 2,000 kr. Till inventarier i den nya kyrkan anslogs därjämte af kyrkostämman den 30 oktober 1905 2,467 kr. 52 öre.

Arbetet, som icke störts af vare sig lockout eller strejk, fortskred så att grundläggningen var afslutad i juni 1903, hvarefter murarna uppfördes under sommaren och yttertaket pålades i november samma år.

Byggnadskontrollant vid arbetet har varit arkitekten L. Kellman. Utom hvad förut är nämndt hafva arbeten vid kyrkobyggnaden utförts af följande personer och firmor:

grundläggningen och allt granitarbete af J. M. Åhman, Borås;
orgeln af P. L. Åkerman & Lund, Stockholm;
värmeledningen af Carl Hansson, Göteborg;
altare, predikstol och orgelfasad af Jönköpings mekaniska snickerifabrik, O. E. Odeén; snickeriarbetet i öfrigt af entreprenörerna;
den elektriska armaturen, lämnad af aktiebolaget Solo, Stockholm, tillverkad af aktiebolaget Sundsvalls förenade verkstäder;
elektriska ledningen, monterad af Joh. Erikson, Borås;
glasmålningarna af Neuman & Vogel, Stockholm;
dekorationsmålningarna af artisten Edvard Bergh, Stockholm;
öfrig målning af G. A. Nilsson, Borås;
förgyllningar af Albert Persson, Borås;
sandstens- och marmorarbeten af mekaniska stenhuggeriet, Ax. Nilsson, Stockholm;
ringklockorna af firman J. A. Beckman & Co., Stockholm;
klockstolarna af Borås mekaniska verkstad;
tornuret af G. V. Linderoth, Stockholm;
paramenta af textilateliern Licium, Stockholm;
kyrkokärlen af guldsmedsaktiebolaget C. G. Hallberg, Stockholm, och
ornamentalt smide af J. N. Wallin, Borås.

Totalkostnaden för kyrkan med fullständig inredning, dekorering, paramenta, kyrkokärl och annan erforderlig lösegendom, men utom tomt och planering, kan beräknas till omkring 350,000 kronor.

Kyrkan är uppförd i spetsbågsstil med en planform efter den för protestantiska kyrkor numera vanliga sammansmältningen af långhus- och centralsystem, som uppkommer genom anordnandet af det breda i polygonform afslutade tvärskeppet. Korafslutningen är rak. I kyrkans västra del liksom i tvärskeppens armar äro rymliga läktare uppförda, hvilka genom smala passager äro förenade med hvarandra. Orgeln är placerad å särskild läktare i tornet. Sakristian är förlagd bakom koret.

KOM, KRISTENHET, ATT DYRKA
GUD PÅ HVARJE TID OCH ORT;
MEN BLIFVE DIG HANS KYRKA
HELIGT RUM, EN HIMLENS PORT.

WAK UPP! HÖR VÄCKTEN
FRÅN SIONS MURAR
SE, NÅDENS SOL DIG
EN BÄTTRINGS DAG

FÖRSAMLENS, FOLK
DER FRIDENS TOLK
FÖRKUNNAR JESU LÄRA!
PS. 327

KLOCKORNA

ALTAR-KÄRLEN

Förutom hufvudingången i väster, ledande in till en rymlig förhall, finnas fyra stycken sidoingångar, en för hvarje af den stora planrektangelns hörn. Från dessa senare leda fribärande granittrappor upp till läktare och torn. Utom nämnda ingångar finnes särskild sådan till sakristian.

Utvändiga mått efter midtaxeln i öster och väster äro 48,33 m., efter midtaxeln i norr och söder 31,50 m., kontreforternas utsprång oberäknade. Kyrkorummets längd är 34,5 m., bredd öfver korsarmarna från vägg till vägg 29,5 m., höjden från marken till tornspetsen 71,5 m. och till kyrkans gesims 13,5 m.

Kyrkans hvalfkonstruktion uppbäres till största delen af de fyra fristående, grofva hjälppelarna, hvilka i sin ordning sträfvas af korsarmarnas sidomurar och dessutom till väsentlig del af sidoskeppens alla småhvalf och kyrkans utvändiga kontreforter. Det till sina dimensioner ovanligt stora stjärnhvalfvet har en plandiagonal af 18 m. och en höjd från golfvet till hjässan af 19 m.

Tornet är genom krysshvalf afdeladt i våningar, hvaraf den öfre är klockhus med stora öppna ljudgluggar, som hvardera äro försedda med i granit utförda balkongutkragningar. Ringklockorna äro till antalet tre och upphängda på stolar af vinkeljärn. De väga respektive 2,000, 1,025 och 600 kg. Alla klockorna äro försedda med ornament och inskriptioner, stora klockan dessutom på ena sidan med en Kristusbild och på andra sidan en bröstbild af konung Oscar.

Inskriptionerna lyda:

I:

Kom kristenhet att dyrka
Din Gud på hvarje tid och ort!
Men blifve dig hans kyrka
Ett heligt rum, en himlens port. — Sv. ps. 1: 6.

II:

Vak upp, hör väkten ljuder
Från Sions murar än.
Se nådens sol dig bjuder
En bättringsdag igen. — Sv. ps. 165: 1.

III:

Församlens, folk,
Där fridens tolk
Förkunnar Jesu lära! — Sv. ps. 327: 1

Tornspiran är sammanhuggen af furusparrar, som vid toppen sluta sig kring en af tvänne grofva ekblock sammansatt stötta (kejsarstötta). Ofvan-

på denna stötta hvilar det krönande korset, gripande om densamma med 4 stycken grofva, 2 meter långa plattjärn. Från klockhuset leder en järntrappa öfver klockstolarna och genom krysshvalfvets öppna ring upp till spirans första afdelning, där tornuret har sin plats.

Inuti spiran leda trappor upp till sista bandringen, där fyra stycken ständigt öppna, men dock med rägnskydd försedda ventiler äro placerade. Vidare finnes i denna höjd en manlucka, från hvilken bjälkar kunna utläggas och linor nedsänkas utmed tornhjälmens sidor. Från denna lucka bestiges äfven spirans öfre del till och med kulan genom de i sammanhang med åskledaren anbrakta fullt säkra stigjärnen.

Spiran är i sin helhet koppartäckt. Öfriga tak äro af skiffer från Grythyttehed. Alla ränndalar äro af koppar och alla nockar och gafvelbeslag af blyplåt.

Å kyrkans fasader äro alla väggytor beklädda med Skromberga flammiga fasadklinker. Alla socklar, fönster- och dörromfattningar, gafvel- och kontrefort-betäckningar äro af finhuggen grå västkustgranit. Hufvudportalen är af grå Gottlandssten och klockhusets stora dubbelkapitäl af brun, belgisk sandsten, pelarna af svart, svensk granit.

Invändigt äro kyrkans alla bärande delar af rödt fasadtegel från Bonn vid Rhen och alla putsade väggytor strukna med ljus, i gul ton hållen kalkfärg. På denna kalkgrund hafva sedan dekorationer utförts, hvilka i koret och stora stjärnhvalfvet hållits rikare än i kyrkans öfriga delar.

I triumfbågen hafva därjämte målats medaljonger med figurala framställningar "al sécco", hvaraf midtpartiet upptages af Kristus som världsdomare och de fyra nedre af evangelisternas symboler.

Å murytorna under triumfbågen äro i stiliseradt manér målade tvänne helfigurer i stort tilltagna mått och föreställande bönens och dopets ängel.

Kring stjärnhvalfvets slutring, där jämväl en rikare dekoration inlagts, läses på ett språkband följande: **"Ära ske Gud, som från sin tron Till oss i nåd ser neder, Och Jesu Krist, hans ende Son, Som för oss alla beder".**

Alla kyrkans fönster äro af katedralglas (färgadt glas). De tre korfönstren äro försedda med rika ornament och figurer i naturlig storlek. I midtfönstret ses en Kristusbild och i sidofönstren apostlarna Petrus och Paulus jämte stadens och landskapets vapen. Rosettfönstret vid orgelläktaren är utfördt med rikt mönster — ett rödt kors i gult.

Invändiga stenarbetet är till största delen utfördt af fransk sandsten (alla ljusa kolonner med listverk, kapitäl, konsoler o. s. v.), dels ock af grå västkustgranit. De polerade kolonnerna under läktarhvalfven äro utförda af gra-

nit från Norrtelje. Predikstolens och altarbordets fotställningar äro af ofvannämnda franska sandsten, altarbordets skifva är af Carrara-marmor.

Dopfunten är af ljusgul, belgisk sandsten.

Den gula, polerade marmorn å altare och dopfunt är tagen från det svenska marmorbrottet vid Ekeberg.

Kyrkans invändiga träarbete såsom altare, predikstol och orgelfasad är utfördt af ek, likaså kyrkans utvändiga dörrar. Allt öfrigt såsom bänkar och läktarbröst m. m. är af furu. Allt snickeri är lackeradt, bänkarna i en dämpad grön, och allt öfrigt i en varm brungul ton, hvarjämte altaret, predikstolen och orgelfasaden dessutom försetts med rik förgyllning.

Kyrkan innehåller fasta sittplatser för sammanlagdt 1,230 personer, däraf nere i kyrkan 834 platser, å de bägge sidoläktarna 264 och å västra läktaren 132 platser. Orgeln har 25 stämmor, fördelade på två manualer och pedal. Bälgarna drifvas med elektrisk motor.

Armaturen för den elektriska belysningen är utförd af fernissad mässing.

Kyrkans uppvärmning sker medelst lågtrycksånga. Å tornet är uppsatt åskledare, som är förenad med kyrkans större järnmassor.

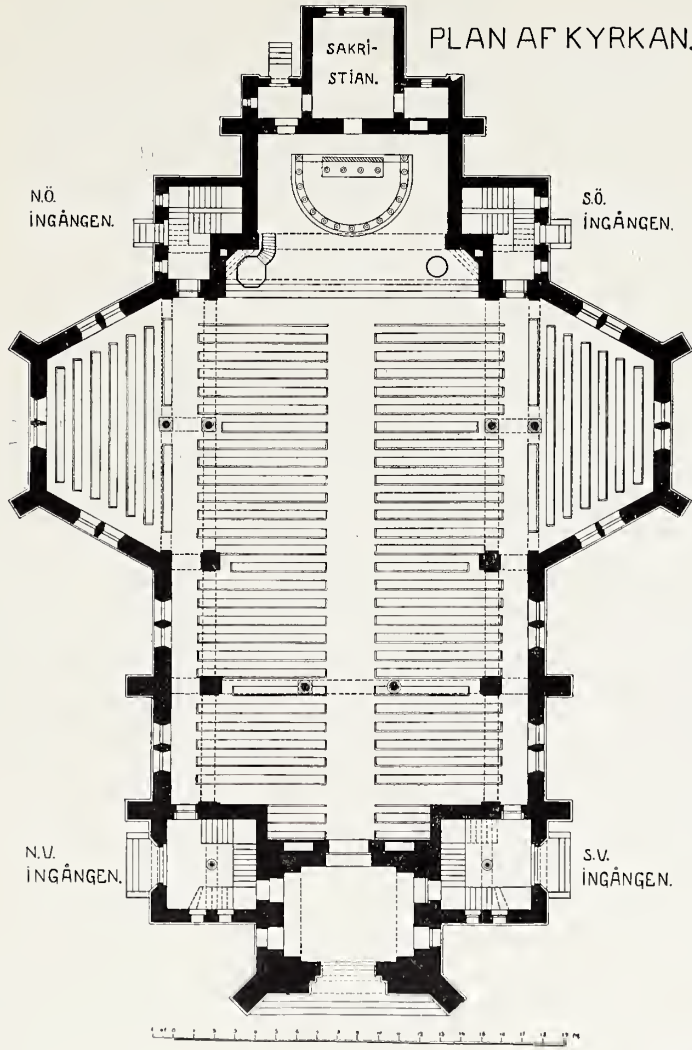

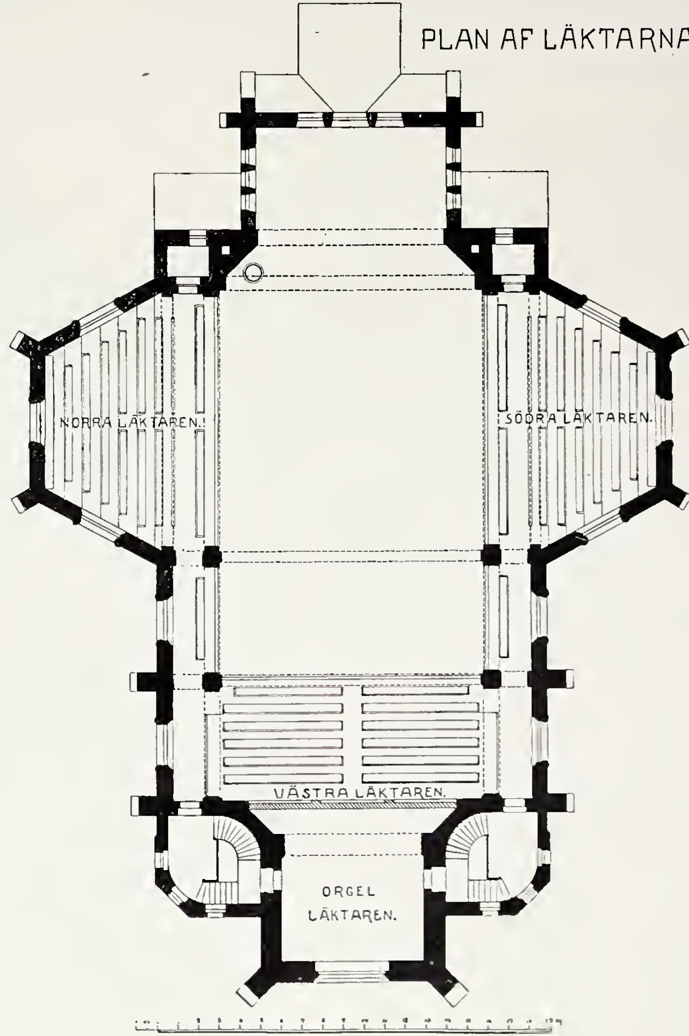
Den nya kyrkan har mottagit följande värdefulla gåfvor:

Glasmålning i mellersta korfönstret af A. J. Enander	Kr.	1300:—
D:o i södra d:o „ Th. Odencrants	„	600:—
D:o i norra d:o „ Alfr. Sandwall	„	600:—
Till polering af 6 granitpelare i kyrkan, densamme	„	360:—
Glasmålning i fönstret öfver orgelläktaren af J. Gottfr. Wennersten	„	400:—
Kandelaber å altaret af Hj. Lind	„	500:—
Ljuskrona i stora hvalfvet af Vict. Svenson	„	2400:—
D:o i midthvalfvet af Edv. Hallin	„	1950:—
D:o å norra läktaren af Otto Åkerlund	„	500:—
D:o å norra läktaren af Laura Svenson, f. Åkerlund	„	500:—
D:o å norra läktaren af Selma Åkerlund	„	200:—
D:o å södra läktaren af Ida Bergengren, f. Jönson	„	500:—
D:o å södra läktaren af Axel Bergengren	„	250:—
D:o å södra läktaren af Albin Tidblad	„	200:—
D:o å södra läktaren af Ernst Lundberg	„	100:—
D:o å södra läktaren af N. W. Flamén	„	100:—
D:o å södra läktaren af Gustaf Geete	„	50:—

Två kandelabrar å läktaren af Axel Wennersten	Kr.	250:—
Ljuskrona under läktaren af Arvid Sprakarn	„	100:—
D:o „ d:o „ Erik Rydin	„	100:—
D:o „ d:o „ Wiskastrands A.-B.	„	100:—
Två kandelabrar af Carl Eiserman	„	100:—
Två kandelabrar af Carl Andréen	„	100:—
Till antependium af Axel Hedenlund	„	100:—
Dopskål af silfver af Gustaf Rydin	„	200:—
Kalk af silfver af Maurits Nilsson	„	225:—
Oblatask af silfver af Claes Skoglund	„	100:—
Oblatask af silfver af John Johansson	„	100:—
Patén af silfver af Alb. Evers	„	50:—
Patén af silfver af C. Nordendahl	„	50:—
Altarduk af Mathilda Åkerlund	„	300:—
Till öfrig paramenta af C. J. Jonsson	„	50:—
D:o af Gustaf Bodin	„	50:—
D:o genom Anna Björklund, insamladt å Tricotfabriken	„	62:25
genom Hanna Westfelt, insamladt å lista	„	60:—
af Hildur Söderström	„	5:—
af "Onämnd från Torpa"	„	30:—
af "Onämnd"	„	10:—
Kollekt i Borås kyrka den 29 April 1906	„	334:32

KYRKANS PLAN

GETTY CENTER LIBRARY
3 3125 00136 8055

GÖTEBORG 1906
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.